

tics) en -ESTO- (*Du Nouv., Beitr. Z. Nfg. VIII, 205*) i en -ESTR- (ibid., 221), els antics participis en -ESTUS, DOMESTICUS, FORASTICUS i d'altres. Ajudant-hi dissimilacions i ultracorreció de repercussions, el tipus SILVESTRIS resultava inseparable del tipus CAELESTIS-AGRESTIS (d'on neo-formacions com ACRESTIS, veg. *agràs-agresta*). Certament el cas d'AGRESTIS/SILVESTR(R)IS fou el decisiu en aquest cas, ja que s'acostava molt al sentit de *ferest* (*ferèstec*), però no oblidem que duia tota aqueixa cohort al darrere.

S'han fet valer sobretot, fonamentalment, dues tesis. La de M-Lübke (*REW*₁, 3432), seguit grosso modo pel *FEW* (III, 707-8 i 708-10), i la que hi oposa Moll: «un encreuament del ll. FORASTICUS 'forà, apartat d'un lloc', amb DOMESTICUS⁵ no explicaria per si sol el radical *fer-* del mot català *ferèstec* i de la seva variant *ferest*: sembla que cal partir més aviat del llatí FERUS 'salvatge', i considerar la terminació com a presa de *forest* 'bosc': o sia, que *ferèstec* equivaldria originàriament a 'boscatà'. La idea del *REW* i el *FEW* es presta a grosses objeccions, però la de Moll no menys: ja *ferèstec*, com hem vist té matisos marcadament diferents de 'boscatà', però més escrípol fa el fet que *forest* hagi estat sempre un mot poc vivaç en català (és en francès i llatí gallicà on fou robust, i justament *ferest* hauria anat a formar-se només fora d'allà), i per damunt de tot ens obliga a descartar-la el caràcter de substantiu que té exclusivament *forest*⁶ quan *ferest* no és més que un adjectiu (en els mots de l'*AlcM* hi ha un escamoteig: «'bosc' o sia --- 'boscatà'»).

D'altra banda el punt flac de les idees de M-L i Warburg referents a *ferest*, *-èstec*, està sobretot en el fet que prenen massa per base fets més o menys localitzats de dialectes francesos i italians, i molt menys l'existència robusta de l'adjectiu en una i fins dues de les grans llengües literàries: aquestes sempre han de ser més guiadors en etimologia, per llur fixesa i caràcter no esporàdic. Se'n poden encara consignar algunes que tenim més a prop de nosaltres i que semblen aportar algun reforç a la tesi FORASTICUS d'aquells romanistes: *heràstia* «bête sauvage» en algunes parts del gascò pirinenc, sobretot cap a Luixon;⁷ a la Barònia de Rialb (la vall més conservadora i incomunicada en tot el Segre mitjà) sento «una aubaga molt *forèstiga*» (parlant dels boscos espessos i solitaris de l'extrem NO., 1956); és una conjectura raonable suposar que el mot *rufèstic* amb què a Llançà designen el bord o soca americana de la vinya (1958) sigui metàtesi d'un *furèstic* anàleg (amb influència de *rúfol*, *arrusat* i família).

Hi ha un *feròstic*, *feròstiga*, segons García Girona («(famil.) fiero, malcarat: *cara de feròstic*; i feo, lleig» en el Maestrat i Plana, que sembla prolongar-se per parlars castellans no allunyats d'allà, com *feròstico* «discolor», «muy feo» (cites andaluses en Toro Gisbert, *RHisp.* XLIX, s. v.), els quals podrien resultar de *forèstic* × *ferotge* (*ferox*). En fi Skok cita un sic. *furèstu* 'abandonat, desert' junt amb un *fūrest* adj. 'foraster' en alguna parlar serbocroat (*ZRPb.* LIV, 482), i veg. diverses formes semblants en dialectes sards i del

Sud d'Itàlia en el *FEW*, 708a32-45. Val a dir que la major part d'aquestes formes es podrien explicar altrament, a base del nostre *ferést(ec)* alterat per influència de *forà*, FORAS i la seva família, o per *ferèstec* contaminat per *ferotge* (*feroç*) i així successivament; àdhuc pots per al tipus gascò *heràstie* es trobaria alguna explicació secundària. De tota manera tampoc no es tracta de negar la probabilitat que FORASTICUS i tot aquest grup hagin format part d'aquella cohort de què parlava suata.

En fi tenint en compte l'existència de tants escrípols i obscuritats, i en presència del fet que la família de FERUS és comuna a l'itàlic amb el grec, l'eslau i el bàltic (Pok., *IEW*, 493) i que el sufix -EST- té antecedents pre-romans (*Beitr. z. Nfg. VIII, 205*), no és cosa de descartar la possibilitat d'un origen sorotàptic, puix que allà una F- < DHY- fóra d'esperar.

De *ferest* en tot cas deriven *enferestir*, *-tit*, i el mall. *feristea* 'mala fila', 'cosa de mal aspecte', terme molt afavorit per AMAlcover, que ja l'usà en les *Contarelles* (*AlcM*), en donà la pron. *feristèç* «cosa que fa mala vista» (*BDLC* IV, 293), i ell mateix l'usava sovint en els seus articles: «senyor V.! Sembla mentida de vós! Quina *feristea* que feys entre Mestre Biel, Mestre ---» (*BDLC* XI, 125; de nou p. 252); és clar que està per *fereste(s)a*, sigui per una simple dissimilació de vocals ajudada per la s, sigui per haver nascut la i en altres abstractes semblants, com *ferestia* o *ferestiola* > *feristiola* > *feristola*, dels quals dóna cites *AlcM* en autors de la zona gironesa; de *feristea* degué sortir *feristela* per contaminació de *mostela*, usat ja en el *Canigó* de Verdguer, que li dóna el sentit de 'salvatgina'; i per MVayreda que a causa de la igualació comuna, «viu com una *mostela*», l'usa amb el sentit d'home cixerit, que res se li escapa: «bramaven contra l'Esparver --- per dignitat de cos, ja que no s'havia vist may que 'ls trabucayres molestessin als contrabanders --- aquesta circumstància prou l'havia notada 'l *faristela* del Arbós, que se'n fregava les manas» (*Puny*₁ XVI, 250).

Del ll. *ferox*, *òcis*, sortí un cultisme *feroç*, *-oça*, mig-popularitzat, que apareix primerament en JRoig en variant *feroce* («turchs, idolatres, / *feroces*, braus, / resten esclaus», *Spill*, 14525), també en el *Tirant de Galba*, i en alguns altres textos de c. 1500, dels quals donen testimonis *DAG* i *AlcM*; després això pot aparèixer reduït a *ferós*, *ferosa*, amb sonora, del qual hi ha testimoni en doc. mall. de 1521, i en Busa-N. (1507): «*ferosa cosa o brava: ferox; ferosament, ferositat* ---» (*C-VII-2-4ss*); i avui men.: «els animals lladres i *ferosos*, i es més *ferós* i lladre de tots els animals: s'home malvat», Camps Merc. (*Folk. Men.* II, 8).

Però en català el mot apareix generalment amb la terminació canviada en *ferotge*, com en oc. ant. *ferot(t)ge* (4 o 5 exs., en prosa del S. XIV, tots o quasi: *PSW* III, 465; Rayn. III, 308) i en fr. *farouche* [segle XIII, de vegades i dial. *feroche*, Ss. XIV, XVI]. En català ja apareix sovint en les *VidesR*, fi del S. XIII: «una veu turbà la gran compa<n>ya, — en odis *feroça*, per armes molt terribles» (84v2, *ferotge* en el ms.